

Nordisk Kriminologi 35 (5)

Velkommen til en litt forsinket maiutgave av Nordisk Kriminologi!

Kriminologiske og kriminalpolitiske nyheder fra Danmark af kontaktsekretær Dorthe Eriksen

Nyt fra Justitsministeriet

Justitsministeren har efter forhandlinger med anklagemyndigheden og politiet bestemt, at det fra den 14. maj til og med den 14. juni 2009 er muligt straffrit at aflevere ulovlige våben. Ordningen omfatter alle former for ulovlige våben, hvad enten der er tale om knive, skydevåben, håndgranater eller andet. Afleveringen skal ske til politiet og kan foregå helt anonymt.

Nyt fra Regeringen

Regeringen har sammen med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance besluttet at tilføre domstolene en merbevilling på 110 mio. kr. i 2009. Læs pressemeddelelsen [her](#).

Regeringen har besluttet, at politidirektør i Nordsjællands Politi Johan Martini Reimann udnævnes til politidirektør i Københavns Politi på åremål i 6 år med virkning fra den 1. juli 2009, hvor politidirektør Hanne Bech Hansen går på pension.

Nyt fra Folketinget

- Med [Lov nr. 348 af 6. maj 2009](#) har folketinget foretaget ændringer af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Forsøgsordning med magtanvendelse ved brug af peberspray) Formålet med loven er at indføre en forsøgsordning med magtanvendelse ved brug af peberspray i visse af Kriminalforsorgens institutioner. Loven træder i kraft den 1. juli 2009.
- Med ikrafttræden 1. juli 2009 har folketinget indført [Lov nr. 363 af 13. maj 2009](#) om hæftelse for børns erstatningsansvar. Formålet med loven er at øge forældres tilskyndelse til aktivt at påtage sig et ansvar for, at deres børn ikke begår lovovertrædelser og forvolder skade. Loven indebærer, at den som har forældremyndigheden over et hjemmeboende barn, hæfter med op til 7.500 kr. pr. skadegørende handling, som barnet er ansvarligt for efter dansk rets almindelige erstatningsregel.

Nyt fra Justitsministeriets forskningskontor

"Langvarige varetægtsfængslinger 2007"

Til brug for Rigsadvokaten er der gennemført en [undersøgelse af langvarige varetægtsfængslinger i 2007](#). Rapporten indeholder tillige en analyse af udviklingen i brugen af langvarige varetægtsfængslinger siden 2001.

Udsathed for vold og andre former for kriminalitet.

Offerundersøgelserne 2005-2008

Undersøgelserne viser udviklingen i risikoen for at blive udsat for tyveri, hærværk og vold. Som noget nyt indeholder undersøgelsen fra 2008 også oplysninger om risikoen for at blive udsat for røveri og tvangssamleje (voldtægt). Rapporten kan downloades [her](#).

Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse – baseret på ny kommuneinddeling og ny politikredsinddeling

I [rapporten](#) belyses, hvilke forhold der har betydning for forskellene mellem kommunerne, og hvorledes kriminalitetsfordelingen bliver, når der tages hensyn til disse forhold.

Øvrigt

Politireformen år to – befolkningens og samarbejdspartneres syn på politiet i november/december 2008

Den positive udvikling i borgernes oplevelse af politiet, der skete frem til 2006, er vendt på samtlige områder, viser en ny [rapport af Flemming Balvig, Lars Holmberg og Maria Pi Højlund Nielsen](#) fra Københavns Universitet.

Rapporten viser f.eks., at 2 ud af 3 borgere er tilfredse eller meget tilfredse med, hvordan politiet løser sine opgaver i lokalområdet. I 2006 var 3 ud af 4 tilfredse.

TV-overvågning

Tv-overvågning i det offentlige rum skal afskrække voldsmand og gøre gaderne trygge for almindelige borgere. En ny [forskningsoversigt fra SFI - Campbell](#) viser dog, at tv-overvågning ikke forhindrer vold og overfald. Forskningsoversigten peger derimod på, at tv-overvågning med succes kan bruges til at begrænse biltyverier i parkeringsanlæg.

Behandling af stofmisbrugere

Behandlingen af stofmisbrugere er i dag bedre, end den var for ti år siden og systemet er hurtigere til at føre dem tilbage i behandling, når de falder i. Det viser en ny [undersøgelse fra Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet](#).

Nya hemliga tvångsmedel föreslås

De lagar som reglerar brottsundersökning, förhindrande av brott och polisens övriga verksamhet borde förnyas så att de skulle bilda en mera exakt och heltäckande helhet än för närvarande, föreslår den kommission som justitieministeriet och inrikesministeriet tillsatt. I reformen borde beaktas å ena sidan skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och å andra sidan behoven i anslutning till brottsbekämpningen. Det blir domstolens uppgift att besluta om användningen av de metoder som är med problematiska med avseende på konsekvenserna för rättsskyddet, dvs. täckoperation och bevisprovokation genom köp.

Kommissionen föreslår bestämmelser om nya hemliga tvångsmedel och metoder för att inhämta information, vilka delvis baserar sig på de metoder som redan används. De är inhämtande av uppgifter i stället för teleavlyssning, förtäckt inhämtande av information, teknisk spårning av en person, teknisk observation i IT-miljö, styrd användning av informationskällor och kontrollerade leveranser.

Det föreslås noggrannare bestämmelser än nu om befogenheterna för en polisman som företar en täckoperation. Utgångspunkten är att en polisman som företar en täckoperation inte ska få begå brott eller ta initiativ till ett brott. Han ska dock på strikta villkor och i begränsad omfattning kunna påverka en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet t.ex. genom att skaffa fortskaffningsmedel åt sammanslutningen.

En förutsättning ska bl.a. vara att åtgärden i betydande grad främjar möjligheterna att uppnå syftet med täckoperationen. Den polisman som företar täckoperationen ska då vara fri från straffansvar fast gärningen i sig skulle vara straffbar som deltagande i en kriminell sammanslutnings verksamhet.

När man använder hemliga tvångsmedel får man också överskottsinformation som inte hänför sig till det brott som undersöks. Enligt förslaget ska polisen få använda överskottsinformation för att utreda eller förhindra vissa allvarliga brott. Det ska också vara tillåtet att använda överskottsinformation för att inrikta förundersökningen vid även mindre brott samt som en utredning som stöder skuldloshet.

<http://www.poliisi.fi/intermin/bulletin.nsf/PSBD/6DB847396829B4B4C22575BC002A2B3E?opendocument>

Forskning

Kraftiga variationer i straffpraxis i sexbrott mot barn

Ville Hinkkanen

Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Tutkimus rangaistuskäytännöstä ja seksuaalirikosten uusimisesta

[OPTL:n tutkimustiedonantoja 92](#)

(Sexuellt utnyttjande av barn. En forskning av straffpraxis och återfall i brott. Rättspolitiska forskningsinstitutets forskningsmeddelande 92)

Enligt forskningen av domstolsfall i hela landet döms pedofilerna strängare än för tio år sedan, men domstolarna håller sig till straffskalans nedre del. För vanligt sexuellt utnyttjande döms gärningsmannen nästan alltid till villkorligt fängelse, i genomsnitt 3 år och 4 månader. Grovt utnyttjande som stannat vid beröring av barnet ger i snitt 2,5 år, samlag 3,5 och gärning som innefattar tvång cirka 6 års ovillkorligt fängelse. Till de strängaste straffen (4-10 år) döms föräldrar som under flera år tvingat sina egna barn till samlag. Barnen har ofta varit under skolåldern när övergreppen börjat. Antalet dömda har ökat femfaldigt de senaste 15 åren och sedan lagen reformerades för 10 år sedan har fängelsestraffen skärpts med cirka 6 månader.

Domstolarna saknar en enhetlig linje vid utmätande av straffen. Domarna varierar mest när det gäller den lindrigaste formen av sexuellt utnyttjande då straffet i allmänhet är villkorligt fängelse. Orsaken är att fallen nästan alltid är hemligstämplade och enskilda domare råkar så sällan ut för brottstypen att det inte uppstått en klar praxis.

Ett typiskt offer för sexuellt utnyttjande är en 12-15-årig flicka. Brotten riktar sig mot pojkar är sällsynta. Förövaren är i allmänhet en vuxen man. En femtedel av gärningsmännen hittar man inom

barnets egen familj. Bara i vart sjunde fall är gärningsmannen från tidigare okänd för barnet. Tvärtemot gängse uppfattning är sexualbrottslingarna inte lika benägna att upprepa sina brott som and-ra kriminella. Bara 4-5 % dömdes för samma sak under en 6 år lång uppföljningsperiod. Inom and-ra brottsgrupper uppgår återfallen till 15-55 procent.

Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bland annat se över de alltför skiftande villkorliga domarna. Den ska också granska möjligheterna att bättre kolla upp brottsbakgrunden hos personer som arbetar med barn.

Kriminologiske og kriminalpolitiske nyheder fra Grønland maj 2009 af kontaktsekretær MarieKathrine Poppel

Hundevoldtægt op i det danske folketing

En mand i Nuuk, der erkendte sig skyldig i at have voldtaget en hund, fik en bøde på 1.000 kr. På den baggrund har et medlem af det danske folketing rejst spørgsmål (et såkaldt §20 spørgsmål) til justitsministeren, om ministerens holdning til rimeligheden i sanktionen.

Kilde: www.sermitsiaq.gl 19. maj 2009.

Elleve tyverier i løbet af en weekend i Nuuk

De mange tyverier fandt sted i weekenden 22.-24. maj. Der var tale om både butikstyverier (5), indbrudstyverier (2) og brugstyverier (4) af joller og tilbehør til joller. Ved weekendens afslutning var 5 af tyverierne stadig ikke opklarede.

Kilde: www.sermitsiaq.gl 25. maj 2009.

Tre nuværende og en tidligere politiker anmeldt for misbrug af offentlige midler

En borger i Nuuk har meldt tre nuværende og et tidligere landsstyremedlem for mandatsvig. Anmeldelsen har sin baggrund i en artikelserie, den ene af de to landsdækkende aviser, AG har bragt op til landstingsvalget den 2. juni. Artikelserien 'Elitens fræds' har fokuseret på ledende politikeres forbrug af repræsentationsmidler. Vicepolitimesteren bekræfter, at politimesterembedet har modtaget anmeldelsen. Efter en indledende vurdering af anmeldelsen vil der blive truffet beslutning om, hvorvidt der skal ske foretages en videre efterforskning.

Kilde: www.ag.gl 26. maj 2009 og www.sermitsiaq.gl 25. og 26. maj 2009.

Knivstikkeri i Nanortalik (Sydgrønland)

En 50-årig kvinde stak tilføjede sin jævnaldrende mand et dybt sår i låret med en urtekniv under et skænderi. Parret deltog i et drikkelag. Kvinden blev sigtet for vold og trusler på livet og blev tilbageholdt i fire uger.

Kilde: www.sermitsiaq.gl 29. maj 2009.

Kriminologiske og kriminalpolitiske nyheter fra Island av kontaktsekretær Margrét Sæmundsdóttir

Survey - corruption

A new survey from GallupIceland indicates that 80% of Icelandic population believe that Icelandic business environment is corrupted. Approximately 70% of the participants responded that politicians are corrupted and half of them said media are corrupted. Moreover, 50% believes that business activities offer a bribe to politicians or legislation but it depend on what party people vote for. For example those who vote for the Conservative party are less likely to perceive that its members are corrupted than those who votes for other parties. These results are interesting because the former prime minister (Conservative party) recently confessed that his party received donations from bank and company, see last newsletter.

Number of notifications to child protection

The Government Agency for Child Protection has published statistics for the year of 2007 and 2008. When the first six months in the years of 2007 and 2008 are compared, the number of notification decreased about 10%. The main explanation is decline in polices notification. The most common notification is due to risk behaviour or 51% of total notification. 28% is due to child neglects, 20% due to a violation against children and 0.9% due to health or life of unborn children.

Kriminologiske og kriminalpolitiske nyheter fra Norge, av kontaktsekretær Mari-Louise Pabsdorff

Kriminalpolitiske nyheter

Straffeskjerpelser ved seksualforbrytelser, grov vold og drap

Justisminister Knut Storberget om straffelovsreformen: "Etter 100 år med en straffelov laget av og for menn, får vi en ny lov som sender et tydelig signal til domstolene om at straffene for seksualforbrytelser, grov vold og drap skal skjerpes.". Les [artikkelen på regjeringens nettsider](#).

Ny stortingsmelding om offentlig rettshjelp:

[St.meld. nr. 26 \(2008–2009\): Om offentlig rettshjelp. Rett hjelp.](#) Justis- og politidepartementet. "Rettshjelpsordninga er eitt av fleire tiltak der det offentlege medverkar til å ta vare på rettstryggleiken til innbyggjarane. Rettshjelpa si fremste oppgåve er å medverke til å sikre likskap for lova, som er eit grunnleggjande prinsipp i eit rettssamfunn."

Spesialenheten for politisaker er evaluert

[NOU 2009: 12: Et ansvarlig politi. Åpenhet, kontroll og læring.](#) Utvalget som har evaluert spesialenheten ble ledet av professor i kriminologi Liv Finstad. "Utredningen viser at politidistriktene i varierende grad bruker avgjørelser fra Spesialenheten for politisaker for å forebygge tragiske og uønskete hendelser.

Hendelsesstyrt og reaktiv kontroll blir i for liten grad brukt som nasjonal erfaringslæring. Utvalget foreslår at Politidirektoratets rolle og ansvar i erfaringslæringen styrkes."

Aktuelle publikasjoner

- Skarðhamar, Torbjørn (2009): [Family Dissolution and Children's Criminal Careers. European Journal of Criminology 2009; 6; 203.](#) " This study examines the relationship between family dissolution and children's crimes. The study uses a total population sample of a Norwegian birth cohort born in 1982 (N = 49,975) and follows them through the crime statistics from ages 10 to 22 years, applying growth curve modelling. Both married and cohabiting parents are considered. There is a large and significant effect from family dissolution that persists after controlling for important economic confounders, even though these also show a high and significant effect. This suggests that, although some of the effect of parental break-up is explained by socioeconomic conditions, there also seems to be an independent and strong effect of family dissolution."
- Nafstad, Ida (2009): [Ødeleggelse, skapelse, opprettholdelse.](#) Boka bygger på en kvalitativ undersøkelse blant ungdom som får oppfølging av SEIF (Selvhjelp for Innvandrere og Flyktninger), samt personer som jobber i SEIF. "Veien videre" er et prosjekt hvor SEIF gir oppfølging til unge mennesker som bryter med sin familie grunnet tvangsekteskap, trusler om tvangsekteskap, andre konflikter rundt ekteskap eller vold.
- Per-Jørgen Ystehede i antologi om Lombroso: [Cesare Lombroso cento anni dopo.](#) Ystehede har skrevet artikkelen "La Scandinavia" og er medforfatter på "Lombroso e la cultura di massa in Europa (1890-1930)" (med Nicole Nafer) i denne antologien om Lombroso. Antologien utgis i forbindelse med 100 års dagen for Lombrosos død. Boka er redigert av Silvano Montaldo og Paolo Tappero.

Kommende doktorgradsdisputas

USA og menneskerettigheter: Cand.philol. Hanne Hagtvedt Vik fremstiller seg 4 .juni for ph.d.-graden med avhandlingen *The United States, the American Legal Community and the Vision of International Human Rights Protection, 1941-1953*. Det humanistiske fakultet, Institutt for arkeologi, konservering og historie, Universitetet i Oslo. Avhandlingen tar for seg USAs sentrale rolle da tenkningen om internasjonale menneskerettigheter slo gjennom i etterkrigstiden, men også USAs senere ambivalente holdning til internasjonale menneskerettighetsavtaler. Les mer [her](#).

Diskusjonspapers

- Skarðhamar, Torbjørn og Torkild Hovde Lyngstad (2009): Family formation, fatherhood and crime. An invitation to a broader perspective on crime and family transitions. Online versjon [her](#).
- Skarðhamar, Torbjørn (2009): Reconsidering the theory on adolescent-limited and life-course persistent antisocial behaviour. Online versjon [her](#).

Kriminologiska och kriminalpolitiska nyheter från Sverige av kontaktsekreterare Lina Andersson

Avhandlingar

- Berglund, Mats (2009), [Massans röst: Upplopp och gatubråk i Stockholm 1719–1848.](#) Akademisk avhandling. Historiska institutionen, Stockholms universitet. Genom att studera upplopp och gatubråk menar författaren att man får kunskap om samhällets maktstrukturer. Tre grupper av aktörer har studerats: folket, myndigheter och press.

Avhandlingen visar bland annat hur upplopp och gatubräk historiskt varit en del av samhällets demokratiska utveckling.

- Knutagård, Marcus (2009) Skälens fångar: Hemlöshetsarbetets organisering, kategoriseringar och förklaringar. Akademisk avhandling. Lunds universitet. Syftet med avhandlingen är att studera hur arbetet med hemlösa organiseras och därmed också hur hemlösa personer sorteras, samt vilka skäl som anges för hur arbetet med hemlösa bedrivs. Med hemlöshetsarbetets organisering menar författaren här bl.a. hur man arbetar med olika möjliga boendialternativ för de hemlösa samt hur detta relateras till kategoriseringen av hemlösa i arbetet och kategoriseringen av de hemlösas behov och möjligheter. Avhandlingen bygger på flera olika material, både anteckningar från fältstudier och intervjuer har analyserats. Vissa medieanalyser har också genomförts.
- Persson, Gunilla (2009) Perspektiv i polisprotokoll. Akademisk avhandling. Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet. Avhandlingens huvudsakliga syfte är att introducera nya verktyg för analyser av olika perspektiv i texter med beskrivningar. Persson har analyserat polisrapporter där olika aktörer, såsom brottsoffer, vittnen, misstänkta, beskrivit samma händelse. Bland annat vill författaren undersöka huruvida den misstänktes perspektiv kommer fram i rapporteringen av den misstänktes berättelse och hon menar att så är fallet. Författaren menar också att de analytiska verktyg som testas fungerar väl i analyser av perspektiv.
- Priebe, Gisela (2009) Adolescents' Experiences of sexual abuse - Prevalence, abuse characteristics, disclosure, health and ethical aspects. Akademisk avhandling. Lunds universitet. Avhandlingen presenterar resultat från en anonym enkätundersökning där man undersökt gymnasieungdomars erfarenheter av sexuella övergrepp, vilka ungdomarna blivit utsatta av, vilka typer av övergrepp det handlar om, samt vilka man berättar om övergreppen för. Ett syfte med studien var också att undersöka eventuella samband mellan erfarenhet av sexuella övergrepp och psykisk ohälsa.

Rapporter från Brottsförebyggande rådet

- Alm, Agnes (2009) Utvärdering av Kronobergsmodellen. En polisiär arbetsmetod för att förebygga våld i offentlig miljö. Rapport 2009: 5 Stockholm: Brottsförebyggande rådet. För att minska ungdomars inblandning i våldssituationer har polisen utvecklat Kronobergsmodellen. I modellen ingår metoder att minska ungdomars alkoholkonsumtion och därmed också det alkoholrelaterade våldet. Metoderna innebär att göra det mindre attraktivt för ungdomar att dricka samt att arbeta mot langning av alkohol till minderåriga ungdomar. I rapporten utvärderas Kronobergsmodellen och man gör bedömningen av modellen är ett väl fungerande sätt att arbeta förebyggande mot ungdomars inblandning i våld.
- Jarl, Linda (2009) Förbättrat stöd till unga brottsoffer. En utvärdering av Brottsofferjourernas Riksförbunds projekt. Stockholm: Brottsförebyggande rådet. År 2005 startade Brottsofferjourernas riksförbund ett treårigt projekt med syfte att utveckla arbetet med unga brottsoffer. Man menade att brottsofferarbetet tidigare främst fokuserat på vuxna brottsoffer. Rapporten är en utvärdering av projektet. Rapporten kan läsas på Brå.s webbplats:

Övrigt

Lagförslag för vidgad definition av terroristbrott

Professor Petter Asp vid Juridiska institutionen, Stockholms universitet har på uppdrag av Justitiedepartementet skrivit ett förslag för hur den svenska rätten ska kunna anpassas till Europarådets konvention om förebyggande av terrorism. Asp föreslår en vidgad definition där uppvigling, rekrytering och utbildning avseende olika terroristhandlingar ska kriminaliseras i en särskild lag.

Läs mer på [Regeringens webbplats](#) och på [Juridiska institutionen](#).

Internationell jämförelse av våldtäkter

Vid en presentation vid Stockholms universitet av en internationell jämförelse av våldtäkter visades att Sverige toppar listan över anmälda våldtäkter. Forskarna menade att Sveriges placering inte endast kan förklaras med en hög anmälningsbenägenhet. De ansvariga forskarna visade också att andelen anmälningar som leder till åtal är låg i Sverige jämfört med de flesta andra länder i studien. Mer om studien kan läsas på [Juridiska institutionen vid Stockholms universitets webbplats](#).

Synpunkter som presenteras i signerade artiklar, er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med Rådets oppfatning.

Scandinavian Research Council for Criminology | c/o Dep. of Criminology and the Sociology of Law
University of Oslo | PB 6706, St.Olavs Plass | 0130 Oslo, Norway

Distributed by Slash x